

EL LLENGUATGE

Instruccions

En la redacció de textos que contenen instruccions, com és ara receptes de cuina, primeres cures, tractats d'urbanitat o d'etiqueta, itineraris excursionistes o d'escalada, etc., podem recórrer a formes personals del verb, normalment la segona persona del plural o, no tan usualment, la primera, o bé a formes impersonals, dit més exactament, a formes de tercera persona del singular precedida per un dels pronoms que indiquen que l'acció del verb és realitzada per una persona indeterminada, normalment el pronom *es*. Podem dir, així, *Agafeu* (o *agafem*) *una olla de terrissa de cabuda mitjana* o bé *S'agafa una olla de terrissa de cabuda mitjana*.

Si diem *Agafeu* (o *agafem*) *una olla de terrissa...* tant podem interpretar que aquestes formes verbals, *agafeu* i *agafem*, són del present d'indicatiu com de l'imperatiu, car, com en la immensa majoria dels verbs catalans, són comunes a tots dos temps (abstracció feta del parlar balearic, en què només ho són les de segona persona: *cantam* i *cantem*, *cantau* i *canteu*). Però, com sabem, la identificació d'un present d'indicatiu i d'un imperatiu es realitza automàticament, encara que les formes siguin idèntiques, amb l'adjunció d'un pronom feble, que es realitza en posició proclítica (abans) en l'indicatiu i en posició enclítica (després) en l'imperatiu. Per tant, si dèiem, continuant el nostre exemple anterior, *La unteu amb una mica de mantega*, és que fèiem servir l'indicatiu, i si dèiem *Unteu-la amb una mica de mantega*, és que recorriem

l'imperatiu. Encara que la segona d'aquestes dues solucions seria, sens dubte, la preferible, es veu clar amb aquests exemples que totes dues serien possibles, car és pot usar l'indicatiu amb valor d'imperatiu. Seria ben recomanable, però, d'observar un criteri conseqüent en cada cas concret, és a dir, de mantenir en tot un text aquell temps de verb (indicatiu o, preferentment, imperatiu) amb què s'hagin iniciat les instruccions o indicacions.

Quan aquestes instruccions es formulen per mitjà de frases impersonals, es pot recórrer a les formes d'indicatiu present, nues o simples, com *S'agafa el camí de la dreta*, o bé, si s'hi vol donar valor d'imperatiu, reforçades amb verbs o temps d'obligació: *S'ha d'agafar* (o *Cal agafar*) *el camí de la dreta*. Es poden usar, encara, formes de futur (esp. de primera persona del plural), però cal prescindir de simples infinitius.

Albert Jané